

MRÁZKOVÁ, Michaela, *Život za oponou. Příběh divadelního ředitele Pavla Švandy ze Semčic (1825-1891) a jeho ženy, herečky Elišky Peškové (1832-1895)*. Diplomová práce, České Budějovice 2010, 124 s. + přílohy.

*Posudek oponenta:*

Diplomovou práci Michaely Mrázkové je možné zařadit do skupiny studií, které se snaží zachytit proměny profesně a sociálně jasně definovaných typů. Na příkladu životních osudů divadelního ředitele Pavla Švandy ze Semčic a jeho manželky, herečky Elišky Peškové, se diplomantka pokusila charakterizovat v českém kontextu druhé poloviny devatenáctého století teprve vznikající profesi divadelního podnikatele.

Autorka se pokusila jednak popsat dosud nezpracované životní osudy Pavla Švandy a jeho ženy, na druhé straně ale usilovala i o obecnější charakteristiku divadelního prostředí dané doby, včetně rozkrytí sítě vzájemných sociálních vztahů, interakcí mezi divákem a divadelníkem či popsání legislativního rámce, umožňující divadelní podnikání. Práce se tak zcela logicky člení do dvou větších celků, konkrétního biogramu (*Životní pouť rodiny Švandových ze Semčic*) a části, popisující obecnější dobové trendy (*Každodenní práce, každodenní chléb*). První část má spíše popisný charakter a je objevná zejména faktograficky, neboť poprvé přináší všechny dostupné informace o životě manželského páru divadelníků, a to bez přílišného důrazu na divadelní činnost samu. Pozornost je zde vedle přiblížení hlavních životních etap kladena i na politické a hospodářské souvislosti, vyplývající z vedení kočovného a arénního divadla. Tento přístup umožnil autorce rozkrýt celou řadu nových, často opomíjených skutečností, které s sebou divadelní podnikání druhé poloviny devatenáctého století přinášelo – mimo jiné využití propagace a reklamy či potlačení výchovné funkce divadla z důvodu jeho vyšší výnosnosti. Diplomantka shromáždila úctyhodný počet často i nezvyklého pramenného materiálu, který většinou bezezbytku interpretačně vytěžila.

Druhá kapitola pak přináší celou řadu zajímavých informací o profesní skupině divadelníků (poměr zastoupení mužů a žen, sňatečnost apod.), o právních normách, podobách nájemních a pracovních smluv a vnitřních řádech divadel či o významu výpravy a reklamy v úspěšnosti divadelní společnosti. Opomenuty nebyly ani dobová kritika a cenzura. Divadelní provoz tak byl zachycen ve zcela nové a velmi komplexní podobě.

Z výše uvedeného vyplývá, že diplomová práce Michaely Mrázkové je metodologicky i koncepčně zcela novým příspěvkem k výzkumu problematiky českého divadelnictví. Autorka se sice v některých případech nevyhnula stylistickým neobratnostem (mimo jiné

užívání zastaralých struktur vět) a občasným překlepům (někdy i v datech), míra těchto pochybení je však ještě akceptovatelná. Diplomovou práci proto jednoznačně doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm

**výborně.**



PhDr. Jitka Rauchová, Ph. D.

V Českých Budějovicích 24. ledna 2010